

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 6. Petrus Mendoc̃a ad flumen Argenteum & Paraquarium coloniam
ducit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

facerent, mortem obituros. Acceptatâ conditione ita ambo aliquamdiu convivere, ut sese tantum oculis libarent: donec eos furtim conjugio vacantes, indicante veteri uxore, Sitipus reperiret: tum enim verò barbarum in modum excandescens, Luciam cremari jubet, quæ ab amplexu conjugis abstepta, bustoque imposita, Deum precabatur, ne se peccatorum suorum penitentem despiceret, sed purgatam, ad æternam patriam ab turpi servitute transferret: inter quæ vota igne suffocatur. Sebastianus interim cognominis Divi mortem representans, arbori alligatus, interpias ad Superos preces, Barbarorum sagittis transfossus, interiit: exemplum uterque futurus humanæ sortis plerumque enormiter ab nostris spebus aberrantis. Speramus tamen fidele par conjugum piis animi affectionibus expiatis, ad Superos evolasse.

*Sebastiani
Hurtadi &
Lucia Mi-
randa tragi-
cus exitus.*

CAPUT
V.

*Prima pro-
finibus in-
ter Hispanos
& Lusitanos pu-
gna.
Hispani cas-
trum ad
Brasiliam
eram con-
struunt.*

*Repugnans
Lusitanis.*

*Navis Gal-
lica interci-
pitur.*

*Lusitani ce-
duntur.*

*Hispani cas-
trum defe-
runt.*

CAPUT
VI.

*Petrus Mē-
doça ad flu-
men Ar-
gentum &*

QUADRAGINTA verò Hispani, quos annonæ contrahendæ ergò, Mosquera ducere, ad insulas ivisse paulò supra demonstravimus, postquam miserabilem sociorum casum, castrique ruinam lamentati sunt, humatis corporibus, non suppetente alio consilio, ad proxima Brasiliæ loca navigantes, ibi munitum oppidulum fabricavere, ubi Polus Antarcticus viginti-quinque supra horizontem gradibus elevatus conspicitur: & jam in ita cum vicinis Barbaris amicitia sementem fecerant: & nescio quis Odoardus Peres Lusitanus cum numerosa familia ab Rege suo è patria in Brasiliam exulare iussus, ad Mosquera se conferens, novorum colonorum numerum auxerat: cum Martinus Altonsus Sosa Brasiliæ oræ ad Austrum vergentis præfectus, Odoardum per certos nuncios monet, ut in eam Brasiliæ partem, in quam exulare iussus fuerat, concederet; simulque per eosdem homines Mosquera, & sociis denunciaret, si tutò & pacificè vivere vellent, jurarent in verba Regis Lusitanæ, cujus dominio subjectam terram incolerent. Sed Mosquera per eosdem nuncios Sosa responderet, controversiam adhuc esse inter Reges de partitione Indiarum; nec ad se, nec ad eum eam rem pertinere: ceterum sibi & commilitonibus in animo esse, eam terræ partem, quam occuparant, Carolo Quinto Cæsari Regi suo asserere. Paulò postquam hæc gesta sunt, navis Gallica ad Cananæam insulam, portui, quem Mosquera infederat, obversam, casu appellens, cupidinem iniecit Hispanis conquirendorum armorum, inopiæque sublevandæ. Quare nocte intempestâ ducentis Indis in societatem facinoris assumptis, cymbisque impositis, ex improvviso, incautos adoriuntur, & nequicquam reluctantes Gallos, navi & armis spoliatos secum abducunt. Quâ re patrata, cognito Lusitanos adventare, quatuor tormentis bellicis navalibus in munitiunculam suam inductis, se ad defensionem parantes, extra vallum in nemusculo, quod inter mare & oppidulum erat, insidias collocant: ceteris in propugnaculo se continentibus. Lusitani circiter octoginta magnam Indorum multitudinem trahebant, qui nihil de insidiis, nihil de tormentis bellicis suspicati, paucitate Hispanorum despectâ, tanquam si ad castigandos latrunculos irent, excensione factâ contemptim procedebant. Ubi verò insidiarum locum prætergressi vallo successere, simul tormenta Hispani explodunt, simul ex insidiis terga hostium feriunt: mox turbatos fugientesque, irruptione ex oppido factâ, insequuntur, & ad viæ angustias redactos, pro libitu mactant. Facta cæde, cum fœderatis Indis oceanorum navigiola conscendentes, prospero vento usi, Sancti Vincentii Lusitanorum oppidum invadunt, direptaque domo Regiâ, spoliis onusti, eadem celeritate ad suum oppidulum redeunt: quâ in expeditione aliquot Lusitani Hispanis non illibenter adhasere. Atque hæc, quod sciam, prima pugnarum fuit, quæ in ipsa America inter Catholicos Europæos commissa est. Non diu post Mosquera & socii totius Brasiliæ viribus impares, vindictæ metu ad Sanctæ Catharinæ insulam, sub vigesimo-octavo latitudinis Australis gradu sitam, migravere; eam consueque incolentes, donec auctis jam rebus, ad fluvium Argenteum postliminio se retraherent.

INTEREA cum Sebastianus Gavotus in Hispaniam redux de rebus ab se inventis sparsisset famam, narrassetque regiones Paraquario conterminas non ut Brasiliam violento Sole torreri, nec ut Australiores terras immodicâ hyeme rigere, sed

mediâ

mediâ temperie gaudere; vastissima Parana littora innumeris populis ad servitium idoneis habitari; piscationem, venationemque multò quàm in quavis Europæ parte esse magis variam; & super hæc ostenderet auri argenti que frustra, & multa ex his metallis instrumenta ab Paraquariensibus Alexii interfectoibus redempta, quæ falsò hujus fluminis divitias arbitrabatur, ita Hispanorum animi permoti sunt, ut plerique in eam provinciam mitti ambirent. Exinde certè Parana ab Gavori argento aut argenti spe fluvius Argenteus specioso magis quàm veridico nomine dicitur appellatus. Eadem Gravotus Carolo Quinto Cæsari cum retulisset, Senatusconsultum habitum est, decretumque ut numerosa colonia in eam Americæ partem duceretur. Delectu habito, duo millia supra ducentos, præter nauticam turbam, duce Petro Mendoga primariæ nobilitatis viro, Cæsaris dapifero, fluminis Argentei & Paraquarii prætoriam potestatem adepti, quatuordecim navibus imponuntur: quos inter eminebant (nam Hispana nobilitas in spem Argenti exarserat) Didacus Mendoga prætoris frater, Franciscus Mendoga Maximiliani Romanorum Regis quondam œconomus, Carolus Dubrinus Caroli Quinti Cæsaris collactaneus, Joannes Osorius classis legatus, sanguine & bello Italico clarus, Ludovicus Peres Divæ Theresiæ frater, Bernardus centurio Genuensis, amplissimum gradum apud Doriæ olim meritis, Jacobus Ramua Flander, ut taceam Gusmanos, Riberas, Rocas, Bracamontios, Manriques, Aguilarios, Lucanos, Ajolas, Italas, & alios nobiles ad eò notabili numero, ut duo & triginta domorum illustrium, dominiorumque hæredes (Majorafgos Hispani vocant) in eâ classe censerentur. Hi omnes anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto Gadibus solventes, ubi æquorem fecerunt, ab se invicem tempestate distracti in varias partes delati sunt. Didacus Mendoga Prætoris frater recto itinere cum paucis navibus pacato jam mari ad fluvium Argenteum cursum feliciter direxit. Prætor cum reliquis ad Brasiliæ portum Januariensem se contulit, ubi dam ventos præstolaretur, Joannem Osorium legatum suum ob comitatem & animi robur invidiæ obnoxium, ambitionis temerè insinulatum, quòd insinuisse diceretur brevi rei summam ad se derivandam, non auditâ causâ, pugionibus confodi jussit; tantâ plerorumque indignatione ut idcirco multi in Brasiliâ remanserint, & alii de deferendo duce consilia cõstulerint; sed antequam defectio penitus coalesceret, Prætor è Brasiliâ quanticus solvens non diu post Didaco Mendogæ in fluminis Argentei ostio naves planarum carinarum ad usum transvadationis fabricanti se iungit, qui auditâ Osorii nece dixisse fertur, vereri se, ne acerbum fratris facinus totius classis infortunio plecteretur.

PRÆTOR reunitis viribus classem promoveri, & ad alteram fluminis Argentei ripam transmitti iubet, in quam omnium primus cum insilisset Sanchius del Campo Prætoris cognatus, sociis exclamationem suadens, commendatâ bonitate æris, occasionem dedit arcem quinquaginta ab ostio leucis, & trigesimo ferme quinto altitudinis Australis gradu, Bonæ spei promontorio ex parallelo obversam, statim ibi condi cœptam, Boni-æris nomine sub Beatæ Virginis tutelâ nuncupandi. Sed fabricam arcis urgentibus indigenæ insurgunt, aliquot Hispanos ex insidiis mactant, reliquos, ne vallo exeant, incursionibus terrent. Quibus rebus permotus Prætor, Didacum Mendogam fratrem ad reprimendam inhospitalem gentem cum quantâ vellet militum manu amandat. Is trecentis peditibus, & aliquot ex primâ nobilitate equitibus secum assumptis, expeditione susceptâ, postridi quam discesserat, eò pervenit, ubi ingens palus extremâ sui parte rivum efficiebat; in cujus alterâ ripâ, tria circiter Barbarorum millia in pugnam se explicuerant. Coacto belli consilio plerique autumabant expectandum hostem faciliè & tutò in transvadatione opprimendum. Sed Didacus Mendoga statim invadendum censuit, jussitque explorato vado pedites transvadare; in quos Barbari tantâ celeritate irruerunt, ut nec sclopeta aquis corrupta explodere, nec ex arte pugnare Hispanis spatium datum sit. Barbarorum tamen magna clades facta est, donec Bartholomæus Bracamontius, & Paraferus Ribera peditum ductores, numero oppres-

Paraquarium coloniam ducit.

Fluminis Argentei nominis origo.

Nobilitas primorum Paraquaria coloniarum.

1535.

Joannes Osorius in consilio necatur.

CAPUT VII.
Arx Boni æris fundatur & infeliciter cum Barbaris pugnatur.

Portus Boni æris nominis origo.

Nobilitas Hispanorum cades.